

ТЕМИ ОТ МЕДИИТЕ

02.01.2025 г.

Асоциация на индустриалния капитал в България в медиите

[NOVA TV](#)

✓ Какъв стандарт на живот ще имаме тази година

Васил Велев, Георги Вулджев и Добромир Иванов обсъдиха икономическите тенденции

Дали стандартът на живот за работещите ще бъде намален, каква е философията за бюджетните промени и какво може да обедини депутатите – в студиото на „Здравей, България“ разговаряха **Васил Велев от АИКБ**, Добромир Иванов от Българска предприемаческа асоциация – ВЕССО и икономистът Георги Вулджев.

Председателят на АИКБ смята, че политиката по дохода стимулира ниската квалификация. „Хората с ниска квалификация получават „премия“ като голям ръст на минималната работна заплата. Вторият порок е, че се изземват повече доходи от икономиката от частния сектор и се наливат в nereформирани системи. Ръстът на заплатите в МВР, службите и съдебната система е от 50 до 70%. Хората, които изкарват реалното увеличение на бюджета, нямат увеличение на заплатите. Ние отиваме към полицейска държава с многоброен репресивен апарат с много високи заплати - по-високи от националната производителност на труда“, каза Велев.

Целия разговор гледайте във видеото - [тук](#).

[Petel.bg](#)

✓ Васил Велев: Държавата толерира мързела и нискоквалифицираните работници

Две трети от нашите членове предвиждат тази година увеличение на заплатите, като от тях отново две трети планират това да е между 5 и 10%, т.е. едноцифрен ръст на доходите и то там, където изобщо ще ги има. В други сектори ръст изобщо не се предвижда, тъй като няма ръст.

Това коментира пред Нова тв **Васил Велев, председател на АИКБ**.

Заплатите ще растат в сектора на услугите, но най-оптимистично е настроението в бюджетния сектор, защото това е част от порочните политики по доходите, а те имат напоследък три много сериозни минуса. Единият е, че се стимулира мързела и ниската квалификация, защото хора с ниска квалификация получават премия под формата на ръст на минималната работна заплата, която е за сметка на хората с висока и средна квалификация. Вторият порок е, че се изземва повече доходи от реалния сектор, от икономиката, от частния сектор и се наливат пари в nereформирани бюджетни системи. В МВР и в съдебната система се предвижда ръст на заплатите от 50 до 70%, а виждате, че хората, които изкарват тези пари реално в частния сектор и ги наливат в хазната, няма да имат ръст на заплатите, коментира той.

Ние в момента не изкарваме добри пари като държава, за да харчим смело, но точно това е сигналът, който държавата дава през харчовете в бюджета. А каква ще е годината, то си зависи от нас. Трябва да се вземат непопулярни мерки, за да може в следващите години държавата да се развива по-добре. При всички положения държавата трябва да спре да се меси на места, където не ѝ е работа, да остави бизнеса да си върши работа. При всички положения трябва да се намали броят на хората, които са ангажирани в държавния сектор и да се реформират тези системи, коментира на свой ред Добромир Иванов.

И посочи, че в лични разговори често се чува, че в някаква държавна администрация работят над 80 човека, но реално работата я вършат 10.

Държавата трябва да намали хората. Трябва да освободи инженерите, за да могат да отидат в частния бизнес, тъй като там има нужда от тях. Държавни пари трябва да се наливат там, където има смисъл, за да се изкарат повече пари. Трябва да се привлекат чужди инвеститори. Трябва да създаваме нещо полезно, което навсякъде по света да го искат. Не може да се радваме само на неща, които се ползват за вътрешно потребление, тъй като населението ни е малко. Ние трябва да имаме нещо, което светът иска да купи, коментира още той.

[Кворум](#)

✓ **Васил Велев: Държавата толерира мързела и нискоквалифицираните работници**

Две трети от нашите членове предвиждат тази година увеличение на заплатите, като от тях отново две трети планират това да е между 5 и 10%, т.е. едноцифрен ръст на доходите и то там, където изобщо ще ги има. В други сектори ръст изобщо не се предвижда, тъй като няма ръст.

Това коментира пред Нова тв **Васил Велев, председател на АИКБ.**

Заплатите ще растат в сектора на услугите, но най-оптимистично е настроението в бюджетния сектор, защото това е част от порочните политики по доходите, а те имат напоследък три много сериозни минуса. Единият е, че се стимулира мързела и ниската квалификация, защото хора с ниска квалификация получават премия под формата на ръст на минималната работна заплата, която е за сметка на хората с висока и средна квалификация. Вторият порок е, че се изземва повече доходи от реалния сектор, от икономиката, от частния сектор и се наливат пари в nereформирани бюджетни системи. В МВР и в съдебната система се предвижда ръст на заплатите от 50 до 70%, а виждате, че хората, които изкарват тези пари реално в частния сектор и ги наливат в хазната, няма да имат ръст на заплатите, коментира той.

Ние в момента не изкарваме добри пари като държава, за да харчим смело, но точно това е сигналът, който държавата дава през харчовете в бюджета. А каква ще е годината, то си зависи от нас. Трябва да се вземат непопулярни мерки, за да може в следващите години държавата да се развива по-добре. При всички положения държавата трябва да спре да се меси на места, където не ѝ е работа, да остави бизнеса да си върши работа. При всички положения трябва да се намали броят на хората, които са ангажирани в държавния сектор и да се реформират тези системи, коментира на свой ред Добромир Иванов.

И посочи, че в лични разговори често се чува, че в някаква държавна администрация работят над 80 човека, но реално работата я вършат 10.

Държавата трябва да намали хората. Трябва да освободи инженерите, за да могат да отидат в частния бизнес, тъй като там има нужда от тях. Държавни пари трябва да се наливат там, където има смисъл, за да се изкарат повече пари. Трябва да се привлекат чужди инвеститори. Трябва да създаваме нещо полезно, което навсякъде по света да го искат. Не може да се радваме само на неща, които се ползват за вътрешно потребление, тъй като населението ни е малко. Ние трябва да имаме нещо, което светът иска да купи, коментира още той.

[Actualno.bg](#)

✓ **Планира ли бизнесът увеличение на заплатите и с колко? Говори Васил Велев**

2/3 от нашите членове предвиждат тази година увеличение на заплатите, като от тях отново 2/3 планират това да е между 5 и 10%. Това е едноцифрен ръст на доходите и то там, където изобщо ще ги има. В други сектори ръст изобщо не се предвижда, тъй като няма ръст. Това коментира **председателят на АИКБ Васил Велев в ефира на Нова телевизия.**

Къде заплатите ще се увеличават?

По думите на Велев заплатите ще растат в сектора на услугите, но най-оптимистично е настроението в бюджетния сектор. „Това е част от порочните политики по доходите, а те имат напоследък три много сериозни минуса. Единият е, че се стимулира мързела и ниската квалификация. Вторият порок е, че се изземва повече доходи от икономиката, от частния сектор и се наливат пари в nereформирани бюджетни системи. В МВР и в съдебната система се предвижда ръст на заплатите от 50 до 70%, а хората, които изкарват тези пари реално няма да имат ръст на заплатите“, обясни той.

Икономистът Добромир Иванов заяви от своя страна, че в момента не изкарваме добри пари като държава, за да харчим смело, но точно това е сигналът, който държавата дава през харчовете в бюджета.

„Трябва да се вземат непопулярни мерки, за да може в следващите години държавата да се развива по-добре. При всички положения държавата трябва да спре да се меси на места, където не ѝ е работа, да остави бизнеса да си върши работа“, каза той.

Минимална работна заплата

От 1 януари 2025 г. минималната работна заплата за страната е 1077 лв. След приспадането на данъци и осигуровки чистата сума за получаване ще е 835.73 лв. Увеличението е със 144 лв. или 15,4%.

За държавните служители, които работят на служебен договор, минималната заплата остава 933 лв. до приемането на нов бюджет или до уреждането на въпроса в удължителния закон, който правителството внесе в последния ден на 2024 г.

От 1 януари има и нова официална линия на бедност - 638 лв.

При липса на приет нов бюджет по сега действащото законодателство минималният осигурителен доход за самоосигуряващите се остава 933 лева, а максималният осигурителен доход - 3750 лв.

[Frog news](#)

✓ Какъв стандарт на живот ще имаме тази година

Васил Велев, Георги Вулджев и Добромир Иванов обсъдиха икономическите тенденции

Дали стандартът на живот за работещите ще бъде намален, каква е философията за бюджетните промени и какво може да обедини депутатите – в студиото на „Здравей, България“ разговаряха **Васил Велев от АИКБ**, Добромир Иванов от Българска предприемаческа асоциация – BESCO и икономистът Георги Вулджев.

Вулджев очаква депутатите да се обединят около приемането на удължителна план-сметка. „Бюджетът залага намаляване стандарта на живот за работещите данъкоплатци в страната. Без основание се залага увеличение на максималния осигурителен доход“, каза той. По думите му има чисто структурни проблеми, свързани с демографията на страната.

Председателят на АИКБ смята, че политиката по дохода стимулира ниската квалификация. „Хората с ниска квалификация получават „премия“ като голям ръст на минималната работна заплата. Вторият порок е, че се изземват повече доходи от икономиката от частния сектор и се наливат в нереструктурирани системи. Ръстът на заплатите в МВР, службите и съдебната система е от 50 до 70%. Хората, които изкарват реалното увеличение на бюджета, нямат увеличение на заплатите. Ние отиваме към полицейска държава с многоброен репресивен апарат с много високи заплати - по-високи от националната производителност на труда“, каза Велев.

Според Добромир Иванов от Българска предприемаческа асоциация – BESCO сега няма предпоставки да се увеличават заплатите „на калпак“. „Приходите на държавата не са добри, не усвояваме средства от ЕС, износът ни намалява. Не изкарваме пари като държава, за да харчим смело“, каза той. Според него най-доброто, което може да се случи за България, е да се вземат непопулярни мерки, които да дадат възможност през следващите години страната ни да се развива. „Трябва да имаме нещо полезно, което някой по света иска да купи. Всяка държава започва да бъде все повече себе си“, допълни Иванов.

[Vesti](#)

✓ Какъв стандарт на живот ще имаме тази година

Васил Велев, Георги Вулджев и Добромир Иванов обсъдиха икономическите тенденции

Дали стандартът на живот за работещите ще бъде намален, каква е философията за бюджетните промени и какво може да обедини депутатите – в студиото на „Здравей, България“ разговаряха **Васил Велев от АИКБ**, Добромир Иванов от Българска предприемаческа асоциация – BESCO и икономистът Георги Вулджев.

Вулджев очаква депутатите да се обединят около приемането на удължителна план-сметка. „Бюджетът залага намаляване стандарта на живот за работещите данъкоплатци в страната. Без основание се залага увеличение на максималния осигурителен доход“, каза той. По думите му има чисто структурни проблеми, свързани с демографията на страната.

Председателят на АИКБ смята, че политиката по дохода стимулира ниската квалификация. „Хората с ниска квалификация получават „премия“ като голям ръст на минималната работна заплата. Вторият порок е, че се изземват повече доходи от икономиката от частния сектор и се наливат в нереструктурирани системи. Ръстът на заплатите в МВР, службите и съдебната система е от 50 до 70%. Хората, които изкарват реалното увеличение на бюджета, нямат увеличение на заплатите. Ние

отиваме към полицейска държава с многоброен репресивен апарат с много високи заплати - по-високи от националната производителност на труда”, каза Велев.

Според Добромир Иванов от Българска предприемаческа асоциация – BESCO сега няма предпоставки да се увеличават запалите „на калпак”. „Приходите на държавата не са добри, не усвояваме средства от ЕС, износът ни намалява. Не изкарваме пари като държава, за да харчим смело”, каза той. Според него най-доброто, което може да се случи за България, е да се вземат непопулярни мерки, които да дадат възможност през следващите години страната ни да се развива. „Трябва да имаме нещо полезно, което някой по света иска да купи. Всяка държава започва да бъде все повече себе си”, допълни Иванов.

Днес България

✓ Какъв стандарт на живот ще имаме тази година

Васил Велев, Георги Вулджев и Добромир Иванов обсъдиха икономическите тенденции

Дали стандартът на живот за работещите ще бъде намален, каква е философията за бюджетните промени и какво може да обедини депутатите – в студиото на „Здравей, България” разговаряха **Васил Велев от АИКБ**, Добромир Иванов от Българска предприемаческа асоциация – BESCO и икономистът Георги Вулджев.

Вулджев очаква депутатите да се обединят около приемането на удължителна план-сметка. „Бюджетът залага намаляване стандарта на живот за работещите данъкоплатци в страната. Без основание се залага увеличение на максималния осигурителен доход”, каза той. По думите му има чисто структурни проблеми, свързани с демографията на страната.

Председателят на АИКБ смята, че политиката по дохода стимулира ниската квалификация. „Хората с ниска квалификация получават „премия” като голям ръст на минималната работна заплата. Вторият порок е, че се изземват повече доходи от икономиката от частния сектор и се наливат в нереструирани системи. Ръстът на заплатите в МВР, службите и съдебната система е от 50 до 70%. Хората, които изкарват реалното увеличение на бюджета, нямат увеличение на заплатите. Ние отиваме към полицейска държава с многоброен репресивен апарат с много високи заплати - по-високи от националната производителност на труда”, каза Велев.

Според Добромир Иванов от Българска предприемаческа асоциация – BESCO сега няма предпоставки да се увеличават запалите „на калпак”. „Приходите на държавата не са добри, не усвояваме средства от ЕС, износът ни намалява. Не изкарваме пари като държава, за да харчим смело”, каза той. Според него най-доброто, което може да се случи за България, е да се вземат непопулярни мерки, които да дадат възможност през следващите години страната ни да се развива. „Трябва да имаме нещо полезно, което някой по света иска да купи. Всяка държава започва да бъде все повече себе си”, допълни Иванов.

Стандарт

✓ Работодатели се оплакват от тревожна тенденция при заплатите

Политиката по доходите у нас стимулира ниската квалификация. Това констатира пред Нова телевизия **председателят на УС на Асоциацията на индустриалния капитал в България (АИКБ) Васил Велев**.

„Хората с ниска квалификация получават „премия” като голям ръст на минималната работна заплата. Вторият порок е, че се изземват повече доходи от икономиката от частния сектор и се наливат в нереструирани системи. Ръстът на заплатите в МВР, службите и съдебната система е от 50% до 70%. Хората, които изкарват реалното увеличение на бюджета, нямат увеличение на заплатите. Ние отиваме към полицейска държава с многоброен репресивен апарат с много високи заплати - по-високи от националната производителност на труда”, предупреди Велев.

Според Добромир Иванов от Българска предприемаческа асоциация BESCO сега няма предпоставки да се увеличават заплатите „на калпак”. „Приходите на държавата не са добри, не усвояваме средства от Европейския съюз, износът ни намалява. Не изкарваме пари като държава, за да харчим смело”, каза той.

Според Иванов най-доброто, което може да се случи на България, е да се вземат непопулярни мерки, които да дадат възможност през следващите години страната ни да се развива. „Трябва да имаме нещо полезно, което някой по света иска да купи. Всяка държава започва да бъде все повече себе си”, допълни той.

Икономистът Георги Вулджев очаква депутатите да се обединят около приемането на удължителен бюджет. „Бюджетът залага намаляване на стандарта на живот за работещите данъкоплатци в страната. Без основание се залага увеличение на максималния осигурителен доход“, каза той. По думите му има чисто структурни проблеми, свързани с демографията на страната.

Дунав мост

✓ Работодатели се оплакват от тревожна тенденция при заплатите

Политиката по доходите у нас стимулира ниската квалификация. Това констатира пред Нова телевизия **председателят на УС на Асоциацията на индустриалния капитал в България (АИКБ) Васил Велев.**

„Хората с ниска квалификация получават „премия“ като голям ръст на минималната работна заплата. Вторият порок е, че се изземват повече доходи от икономиката от частния сектор и се наливат в nereформирани системи. Ръстът на заплатите в МВР, службите и съдебната система е от 50% до 70%. Хората, които изкарват реалното увеличение на бюджета, нямат увеличение на заплатите. Ние отиваме към полицейска държава с многоброен репресивен апарат с много високи заплати - по-високи от националната производителност на труда“, предупреди Велев.

Според Добромир Иванов от Българска предприемаческа асоциация ВЕССО сега няма предпоставки да се увеличават заплатите „на калпак“. „Приходите на държавата не са добри, не усвояваме средства от Европейския съюз, износът ни намалява. Не изкарваме пари като държава, за да харчим смело“, каза той.

Според Иванов най-доброто, което може да се случи на България, е да се вземат непопулярни мерки, които да дадат възможност през следващите години страната ни да се развива. „Трябва да имаме нещо полезно, което някой по света иска да купи. Всяка държава започва да бъде все повече себе си“, допълни той.

Икономистът Георги Вулджев очаква депутатите да се обединят около приемането на удължителен бюджет. „Бюджетът залага намаляване на стандарта на живот за работещите данъкоплатци в страната. Без основание се залага увеличение на максималния осигурителен доход“, каза той. По думите му има чисто структурни проблеми, свързани с демографията на страната.

Важни обществено-икономически и политически теми

БНТ

✓ Какво влиза в сила от 1 януари и как това ще се отрази на живота на българина?

От днес влизат в сила нови и по-високи цени за редица стоки и услуги, без които не можем - битови услуги, възстановени ставки за ДДС, по-високи акцизи и дори по-скъпи еднократни опаковки. Минималната заплата и социалните плащания също се повишават. Вижте как ще се променят приходите и разходите ни?

Нова година и нови по-високи цени на битовите услуги. Цената на електроенергията скача средно с 9%. В редица области кубик вода също ще се увеличи значително, както и такса "смет" събирана от местната власт. С 8% по-скъпо ще бъде и синьото гориво.

Цена на електроенергията:

- Североизточна България - 9.15%
- Югоизточна България - 8.96%
- Западна България - 8.92%

Най-скъпа цена на водата:

- Разград - 5.20 лв./м3
- Силистра - 5.10 лв./м3

- Смолян - 4.75 лв./м3
- София - 3.70 лв./м3
- Варна - 4.60 лв./м3
- Търговище - 4.45 лв./м3
- Ст. Загора - 4.35 лв./м3
- Русе - 4.30 лв./м3
- Бургас - 4.30 лв./м3
- Ямбол - 4.30 лв./м3
- Монтана - 4.20 лв./м3
- Плевен - 4.20 лв./м3

"Нормално е вдигането на цени на битови услуги - то отнема от разполагаемия доход. Това не е нещо, което е по избор както цигарите и алкохола. Когато се вдига цената на тока, това директно отнема от разполагаемия доход и вдига инфлацията", обясни Петър Ганев, ст. изследовател в Института за пазарна икономика.

"Стабилизира се инфлацията и сами по себе си тези увеличения няма да се усетят драматично. Заплатите продължават да растат", смята Георги Вулджев, икономист в Експертния клуб за икономика и политика.

В магазините ще плащаме повече за хляба - ДДС вече е 20%. Години след пандемията държавата връща и старата ДДС ставката за ресторантьорския бранш, която до вчера беше 9%.

"Имаше бум на потреблението последните няколко години. Не очаквам сега сектора да изпадне в някаква рецесия. Всеки може да излезе в големите градове и да види, че ресторантите са пълни. Дори и с това увеличение на ДДС едва ли драматично ще се отрази на ресторантьорите", каза Георги Вулджев.

Освен по-големите разходи, се залага и увеличение за домакинствата с ниски доходи. Линията на бедност става 638 лв., което ще повиши и размера на социалните плащания, които не зависят от липсата на приет държавен бюджет. Липсата му обаче е бонус за онези, които ще купуват стаж за пенсия при старите нива на осигуровки.

Минималната работна заплата за първи път ще надхвърли 1000 лв., от днес в частния сектор, а в публичния - с бюджета за 2025 г.

"В някои региони, в някои сектори, това ще окаже натиск. Виждаме, че някои фирми, особено с ниска производителност на труда, се задъхват с този ръст на възнагражденията, но това е нормален процес - той също подкрепя потреблението и ръста на цените, но ние сме в период на сравнително ниска инфлация между 2-3%", посочи Петър Ганев.

Предвижда се и увеличение на максималния осигурителен доход, който да достигне 4130 лв., но това отново ще зависи от бюджета за тази година.

✓ 20% ДДС за хляба, брашното и ресторантьорските услуги от днес

От днес ДДС ставките за хляба, брашното и ресторантьорските услуги стават 20%. Косвеният налог беше намален заради пандемията от COVID-19 и запазен няколко поредни години.

Въпреки че хлебопроизводителите и собствениците на ресторанти остро негодуват срещу промяната, диференцираните ставки изтекоха в края на 2024 година.

По предварителни оценки над 400 милиона лева могат да постъпят в хазната от възстановените на предишното им ниво ставки.

БНР

✓ Дефицитът в хазната - 3.69 милиарда лева към края на ноември

Дефицитът в хазната достигна до 3.69 милиарда лева към края на ноември, показват данните на финансовото министерство. Това прави 1,8 % от прогнозния БВП.

На месечна база за ноември се отчита подобрение на бюджетното салдо, като приходите за месеца превишават разходите с близо 0,3 млрд. лв.

Принос за това основно имат по-високите постъпления от корпоративни данъци, уточняват от институцията.

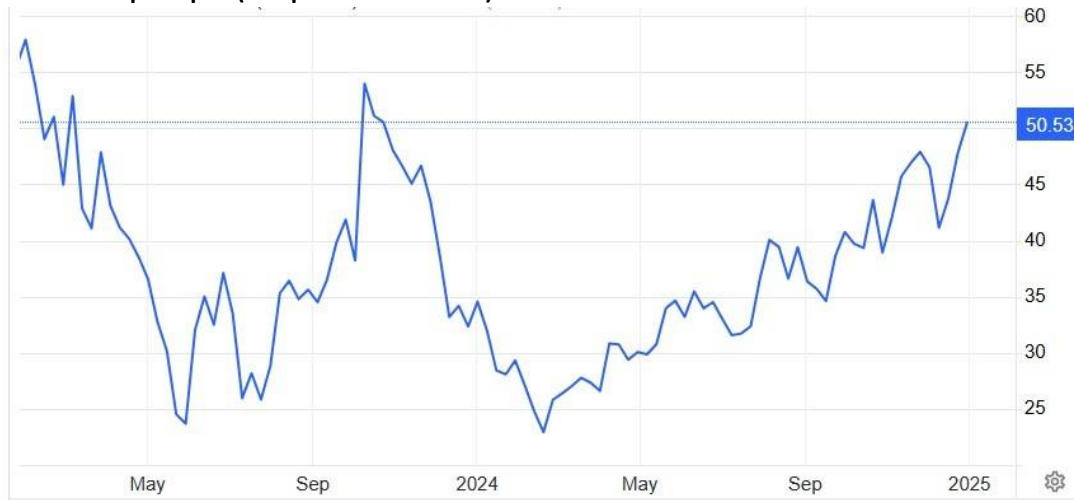
Във фискалния резерв има 12.8 млрд. лева.

✓ Цената на природния газ в Европа достигна 50 евро за мегаватчас за пръв път от повече от година

Цената на природния газ в Европа достигна 50 евро за мегаватчас за пръв път от повече от година - ден преди пълното спиране на доставките на руско синьо гориво за страни от Европейския съюз през Украйна.

В следобедните часове стойността на природния газ според индекса на нидерландския хъб TTF достигна и дори надхвърли границата от 50 евро за мегаватчас след намаляването на руските количества, транзитирани през Украйна.

Графика на газовите TTF фючърси (в евро за мегаватчас)

"Газпром" намали доставките днес и не е заявила нови количества по трасето от утре, съобщи от украинския транзитен оператор.

Преносът спира за пръв път от разпадането на Съветския съюз през 1991 година, след като Киев не се съгласи да поднови договора заради продължаващата руска война в Украйна.

Ефектът върху цените на природния газ в Европа ще е ограничен, след като зависимите от украинския пренос руски клиенти в Словакия и Австрия успяха да договорят други доставки.

Те обаче са по-скъпи за тези клиенти, което доведе до недоволството на правителството на Роберт Фицо в Братислава. Фицо заплаши да спре доставките на ток за Украйна.

Загубите за "Газпром" се изчисляват на 5 милиарда долара годишно, а тези от транзитни такси за Украйна на 800 милиона долара.

От газопроводите, доставяли руско гориво за Европейския съюз преди началото на войната, от утре ще функционира единствено трасето по "Турски поток" през Черно море, Турция, България и Сърбия.

Мениджър

✓ Голямото предлагане и слабото търсене ще ограничат ръста на цените на петрола през 2025 г.

Цените на петрола вероятно ще се задържат на нива от близо 70 долара за барел през 2025 г., тъй като слабото търсене от страна на Китай и нарастващите световни доставки се очаква да хвърлят сянка върху усилията на ОПЕК+ да подкрепи пазара, показва месечно проучване на [Ройтерс](#).

Проучването, проведено сред 31 икономисти и анализатори, прогнозира, че през 2025 г. средната цена на суровия петрол тип „Брент“ ще бъде 74,33 долара за барел, което е спад спрямо прогнозата от 74,53 долара през ноември и представлява осма поредна низходяща ревизия. Средната цена на световния бенчмарк суров петрол тип „Брент“ през тази година е около 80 долара за барел и е на път да спадне с 3% на годишна база заради отслабващото търсене от страна на най-големия вносител Китай.

Предвижда се американският суров петрол да достигне средна цена от 70,86 долара за барел през 2025 г., в сравнение с очакванията от миналия месец за 70,69 долара.

„Очаква се нарастващото производство от страните извън ОПЕК да поддържа пазара добре снабден. Въпреки че се очаква икономическо възстановяване в Китай, преминаването към електрически превозни средства вероятно ще ограничи ръста на търсенето“, заяви Сехул Бхат, директор на отдел „Изследвания“ в CRISIL.

Повечето от анкетирания очакват излишък на петролния пазар през следващата година, като анализаторите от JPMorgan прогнозира, че предлагането ще надхвърли търсенето с 1,2 млн. барела дневно.

На срещата си през декември ОПЕК+, която изпомпва около половината от световния петрол, отложи началото на увеличението на добива с три месеца до април 2025 г. и удължи пълното прекратяване на съкращенията с една година до края на 2026 г.

„Решението беше продиктувано от очакването, че през 2025 г. ръстът на предлагането извън ОПЕК+ ще надхвърли ръста на търсенето. Това оставя ограничени възможности за ОПЕК+ да увеличи производството... очакваме по-нататъшно забавяне на оттеглянето на съкращенията до четвъртото тримесечие на 2025 г.“, заяви Флориан Грюнбергер, старши анализатор в компанията за данни и анализи Kpler.

Световното търсене на петрол се очаква да нарасне с между 0,4 млн. и 1,3 млн. барела дневно през 2025 г., показва проучването. Това е сравнимо с оценката на ОПЕК за ръст от 1,45 млн. барела дневно през 2025 г.

Пазарите се подготвят и за съществени промени в политиката, включващи тарифи, дерегулация и данъчни изменения, тъй като Доналд Тръмп ще се завърне в Белия дом през януари 2025 г.

„Като цяло смятаме, че политиката на САЩ има по-малко значение, отколкото мнозина смятат, когато става въпрос за въздействието върху цените на петрола и вътрешния петролно-газов сектор на САЩ“, каза Ким Фустие, ръководител на отдела за европейски изследвания в областта на петрола и газа в HSBC.

Въпреки това прилагането на засилени санкции върху износа на ирански петрол от страна на администрацията на Тръмп може да предложи подкрепа за цените на петрола в краткосрочен план, отбелязват някои анализатори.

✓ Новата икономика: Глобалната търговия е изправена пред насрещни ветрове през 2025 г

Компаниите по света полагат усилия да изпреварят заплахите от новоизбрания президент Доналд Тръмп за налагане на мита върху най-големите търговски партньори на САЩ през 2025 г.

Но тъй като остават само три седмици до деня на встъпването на Тръмп в длъжност, много икономисти могат само да се осмелят да гадаят как търговските войни на новия президент ще повлияят на перспективите за растеж. Те също така ще трябва да отговорят на един от най-належащите въпроси за следващата година: Ще продължат ли централните банкери да намаляват лихвените проценти, ако митата предизвикат нови инфлационен натиск?

„Всичко може да се случи – дори се говори за възможни повишения на лихвите в зависимост от това какво се случва с тарифите и инфлацията“, каза старши икономистът на ВМО Capital Markets Дженифър Лий пред [Bloomberg](#) TV миналата седмица. „Така че в момента изглежда може да стане всичко“, добави той.

Ако любимата дума на Тръмп в речника е „мито“, може би най-малко любимата дума за бизнеса, потребителите и икономистите е „несигурност“ – като тази, която обгражда плана му за широко разпространено увеличение на ставките върху вноса.

„Голямото нещо в момента е несигурността – какво точно ще стане, кога ще стане, как ще стане?“, коментира Райън Петерсен, основател и главен изпълнителен директор на Flexport.

Ето три фактора, които са в основата на големите неизвестни за световната търговия през 2025 година:

Тарифният шериф се завръща

Тръмп, който ще се завърне на президентския пост в САЩ на 20 януари, прекара седмиците преди изборите, заплашвайки Мексико, Канада, Китай и Европейския съюз с по-високи мита върху вноса, освен ако лидерите не предприемат конкретни действия, вариращи от репресии срещу нелегалната миграция до закупуване на повече американски енергиен износ.

По-рано този месец Bloomberg Economics изложи правдоподобен сценарий за това как Тръмп може да въведе своите мита от средата на 2025 г., включващ утрояване на налозите за Китай до края на следващата година. „Всеки, който има търговски излишък със САЩ, трябва да се чувства много неудобно в момента“, каза Лий.

Застой в пристанищата на САЩ

Докерите в пристанищата на източната част на американското крайбрежие и на Мексиканския залив може да напуснат работа, освен ако не успеят да постигнат нов договор с работодателите си до крайния срок 15 януари. (ILA – най-големият

профсъюз на морските работници в Северна Америка – стачкува три дни в началото на октомври и смущенията бяха незабавни, макар и краткотрайни.) Наскоро Тръмп се намеси, заставайки на страната на работниците от IIA.

Карстен Бжески, глобален ръководител на макроизследванията в ING, каза, че една от възможностите е „противоинтуитивен скок в световната търговия през първите месеци на годината, тъй като компаниите натоварват износа за САЩ“.

Геополитически сътресения

Червено море беше арена за атаки на кораби от йеменските бунтовници Хути през 2024 г. Предвид факта, че в района все още прелитат ракети, очакванията са корабите да продължат да се отклоняват по заобиколен маршрут около Южна Африка през следващата година. В същото време Тръмп се е фокусирал върху възстановяването на контрола на САЩ върху още по-важен воден път за икономиката на нацията - Панамския канал. Президентът на Панама няма обаче намерение просто да бездейства. И в двата случая геополитическият конфликт в жизненоважни водни пътища е още един облак над международната търговия.

През 2025 г. може да има потенциално добри новини в корабоплаването, които всъщност могат да компенсират по-високите разходи, които тарифите на Тръмп ще създадат. Товарните превозвачи са поръчали много нови кораби, които ще влязат в експлоатация през 2025 г., облекчавайки натиска върху цените на товарите, които приключват тази година с повишение. И ако насието в Червено море намалее, позволявайки на трафика отново да тече нормално, „това незабавно ще намали цената на морския транспорт с две трети, може би повече“, каза Петерсен.

[Business.dir.bg](https://business.dir.bg)

✓ От 1 януари 2025 г. минималната работна заплата е 1077 лв., линията за бедност става 638 лв.

От 1 януари 2025 г. е предвидено размерът на минималната работна заплата (МРЗ) да се увеличи от 933 лв. на 1077 лв. Това гласи Постановление на Министерския съвет (МС), прието през октомври м.г. Минималната часова работна заплата е определена на 6,49 лв. при нормална продължителност на работното време осем часа и при петдневна работна седмица, е записано в решението.

Преди дни служебният кабинет обяви, че внася специален законопроект за събиране на приходите и изразходване на разходите до приемането на проект за държавния бюджет за 2025 г., както и проектите за бюджети на Държавното обществено осигуряване (ДОО) и Националната здравноосигурителна каса (НЗОК) за 2025 г. Служебният министър на финансите Людмила Петкова заяви, че увеличението на МРЗ ще бъде в сила от новата година за частния сектор. Държавните служители, които работят на минимална заплата, ще продължат да получават 933 лв., каза тя. Петкова каза също, че повишението на заплатите в Министерството на финансите, висшето образование и отбраната влизат в сила от 1 януари 2025 г.

БТА припомня, че в началото на декември служебният кабинет внесе в Народното събрание проекта за държавния бюджет за 2025 г., както и бюджетите на ДОО и НЗОК, но депутатите не успяха да разгледат предложенията преди ваканцията си. На 7 януари от 13:00 ч. е насрочено заседание на парламентарната Комисия по бюджет и финанси. Според дневния ред, публикуван на сайта на парламента, се предвижда първо четене на Законопроект за бюджета на държавното обществено осигуряване за 2025 г., Законопроект за бюджета на Националната здравноосигурителна каса за 2025 г. и Законопроект за държавния бюджет за 2025 г.

С друго Постановление на МС бе определен новият размер на линията на бедност за новата година за страната. С решение от септември 2024 г. линията на бедност ще бъде 638 лв., като това е повишение със 112 лв., или с 21,3 % в сравнение с 2024 г. От правителството коментираха тогава, че новият размер на линията на бедност ще окаже благоприятно въздействие върху уязвимите и най-нискодоходните групи от населението.

✓ Китай вдига възрастта за пенсиониране за първи път от 1950 г.

От днес в Китай влиза в сила повишаване на законоустановената възраст за пенсиониране от 50 на 55 години за жените, работещи във фабрики, и от 55 на 58 години за жените на административни длъжности, информира Би Би Си, цитирана от БТА. При мъжете възрастта се вдига от 60 на 63 години.

Пекин се ангажира да "повиши постепенно" възрастта за пенсиониране за първи път от 50-те години на миналия век, тъй като страната се сблъсква със застаряващо население и намаляващ бюджет за пенсии.

Сегашната възраст за пенсиониране в Китай е сред най-ниските в света, като същевременно средната продължителност на живота в страната се е повишила до 78 години през 2021 г. спрямо 44 години през 1960 г. и се очаква да превиши 80 години към 2050 година.

Промяната влиза в сила от днес, като съответните възрасти за пенсиониране ще се повишават на всеки няколко месеца през следващите 15 години, уточниха по-рано държавни медии.

Пенсионирането преди законоустановената възраст няма да бъде разрешено, съобщи държавната информационна агенция Синхуа, въпреки че хората могат да отложат пенсионирането си, но с не повече от три години.

От 2030 г. служителите също така ще трябва да внасят повече пари в системата за социално осигуряване, за да получават пенсии. До 2039 г. те ще трябва да са внасяли средства 20 години, за да имат право на пенсия.

Държавната китайска академия за социални науки обяви през 2019 г., че основният държавен пенсионен фонд на страната ще изчерпи парите си до 2035 г. Тази оценка обаче е отпреди пандемията от КОВИД-19, която удари тежко китайската икономика.

Планът за повишаване на възрастта за пенсиониране и коригиране на пенсионната политика се основава на "всеобхватна оценка на средната продължителност на живота, здравните условия, структурата на населението, нивото на образование и предлагането на работна сила в Китай", съобщи Синхуа.

Огромното население на Китай се е свило за втора поредна година през 2023 г., тъй като раждаемостта продължава да намалява.

Междувременно средната продължителност на живота се е повишила до 78,2 години. Според Световната здравна организация почти една трета от населението на Китай - около 402 милиона души - ще бъде на възраст над 60 години до 2040 г. спрямо 254 милиона през 2019 г.

3e-news.net

✓ КЕВР утвърди цена на природния газ за месец януари в размер на 81,94 лв./MWh

Комисията за енергийно и водно регулиране утвърди цена на природния газ за месец януари в размер на 81,94 лв./MWh, без цени за достъп, пренос, акциз и ДДС. На тази цена „Булгаргаз“ ЕАД ще продава природен газ на крайните снабдителите и на лица, на които е издадена лицензия за производство и пренос на топлинна енергия. Регулаторът утвърди цената след извършен анализ на внесените от „Булгаргаз“ ЕАД на 01.01.2025г. актуални данни, формиращи цената на природния газ за месец януари.

В ценовия микс е включено цялото договорено количество азерски природен газ, доставян по интерконектора „България – Гърция“ (IGB), съгласно дългосрочния договор с Азербайджан. Тези количества имат важно значение за постигане на благоприятна цена на синьото гориво. „Булгаргаз“ е сключил два договора за доставка на втечен природен газ (ВПГ) с търговци, след организиран търг при изисквания за минимална доставна цена и предложен начин на плащане. В ценовия микс за месеца са включени и количества от добив от ПГХ „Чирен“.

Независимо, че утвърдената цена от 81,94 лв./MWh е по-висока спрямо цената за месец декември със 7.97%, тя е по-ниска от първоначално заявената от „Булгаргаз“ ЕАД и запазва конкурентност за българските бизнес и битови потребители на природен газ. В продължение на около две седмици индексът ТТФ намалю до цена дори малко под 40 евро/MWh, но днес той е висок, за което има причина и това е прекратяването на доставките на природен газ през Украйна за няколко източно европейски страни. Що се касае до България - няма никаква опасност за сигурността на доставките. Запълняемостта на подземното газово хранилище в Чирен към 30.12.2025г. е 73.74%, което е по-високо от средното за Европейския съюз (72.72 %).

В утвърдената цена на природния газ са включени компонента цена на природния газ на вход на газопреносните мрежи, компонента за дейността „обществена доставка“ по чл. 17, ал. 7 от НРЦПГ и компонента за компенсирание на разходи по чл. 11а, ал. 2 от НРЦПГ, покриваща разходите на "Булгаргаз" ЕАД за съхранение на количества в газохранилището в „Чирен“, в изпълнение на задължения по Плана за действие при извънредни ситуации.

С осигурените количества се покриват ангажиментите на обществения доставчик за месец януари към крайните снабдителите и топлофикационните дружества, както и количествата по двустранните договори с индустриални клиенти.

Решението на КЕВР за утвърждаване на цената на природния газ за месец януари 2025 г. ще бъде публикувано на интернет страницата на регулатора.

✓ Британски метеоролози: 2025 вероятно ще бъде поредната година с високи температури

Какво време да очаква Европа през 2025 г.? Глобалната прогноза на Метеорологичната служба предполага, че това ще бъде една от трите най-топли години в историята, като по-горещи ще са били само 2024 и 2023 г. Това ще се случи въпреки преминаването на Тихия океан във фаза на Ла Ниня, която обикновено носи малко по-хладни условия за Европа.

Рекордните горещини на 2024 г. ще бъдат потвърдени официално през следващите дни, но се очаква изминалата година да бъде най-топлата година в историята. Това ще е първата година, когато средната глобална температура надхвърли 1,5C спрямо преиндустриалните нива. Този рекорд дойде веднага след предишната най-топла година в историята – 2023 г. – която регистрира средна глобална температура от 1,45C над преиндустриалните нива, припомня британският Guardian.

Както 2023 г., така и 2024 г. бяха повишени от условията на Ел Ниньо, където по-топлите тропически води на Тихия океан ускориха затопянето. Но няма съмнение, че нарастващите емисии на парникови газове са доминиращият двигател, като предишните години на Ел Ниньо останаха в сянка в сравнение с 2023 и 2024 г.

Използвайки скорошни наблюдения и 20-годишна средна стойност на глобалните температури британският Met Office изчислява, че средната глобална температура за 2025 г. ще падне между 1,29C и 1,53C над преиндустриалните температури. Това ще направи 12-та поредна година, в която температурите ще бъдат с повече от 1,0C над преиндустриалните нива. С подобни данни и прогнози целта за ограничаване на глобалното затопляне в рамките на 1,5C да изглежда все по-малко вероятна.

Горещата 2024 година

А данните за 2024 година никак не бяха обнадеждаващи спрямо покачането на температурата на Земята. Ето какво събра по темата и кореспондентът на ЗеNews в Бенелюкс [Апостол Апостолов](#).

2024 г. освен че беше изключително топла, годината беше белязана и от изключителни валежи. Това до голяма степен се дължи на факта, че по-топлият въздух може да задържи повече влага. Освен това затоплянето на океаните води до изпаряване на повече вода и следователно до повече дъждове.

В годишен преглед организациите World Weather Attribution (WWA) и Climate Central отбелязват още един факт - в екстремните валежи. Учените са сравнили пет най-влажни последователни дни от 1994 г. насам и са стигнали до извода, че Това показва, че през 2024 най-обилните валежи са регистрирани в Централна Европа, части от Австралия, югоизточните САЩ и региона на Сахел.

От Climate Central също така изчислили, че всеки ураган е станал по-силен миналата година поради изменението на климата, което е довело до по-висока скорост на вятъра и повече щети.

2024 г. беше "изключителна година за екстремни метеорологични условия", е общото становище на двете организации. По време на съвместна пресконференция стана ясно, че за изготвянето на обзора са регистрирани 219 природни феномена, които отговарят на критериите за анализ. 29 от тях са внимателно проучени, а за 26 случая е установено, че екстремните метеорологични явления са се влошили в резултат на изменението на климата. Заедно те са отговорни за 3700 смъртни случая.

Климатолозите отбелязват и още един факт, който прави 2024 различна - заради изменението на климата е имало 41 допълнителни опасно горещи дни, довели до висока смъртност. Сред най-засегнатите са малките островни държави като Науру, Барбадос и Сейнт Винсент и Гренадини с със 150 допълнителни опасно горещи дни. За сравнение една Белгия имала "само" 26 допълнителни дни.

"С приближаването на края на 2024 г. този доклад подчертава, че очевидните щети, причинени от причинените от човека климатични промени, не са далечна заплаха, а съвременна реалност", казва Фридерике Ото, климатолог в Кралския колеж в Лондон и основател на WWA.

Докладът включва и 4 препоръки за по-добра защита на обществото от екстремни метеорологични явления и въздействието на изменението на климата до 2025 г.: по-бързо излизане от изкопаемите горива, разработване на по-добри системи за ранно предупреждение, по-точно докладване на смъртните случаи, свързани с горещините, и международно финансиране, за да се помогне на развиващите се страни да се справят по-добре с бедствия, свързани с климата.

И докато организации World Weather Attribution (WWA) и Climate Central поставят на висок глас проблема с рекордните горещи дни, страни като Чад от години с цяло гърло крещат, че трябва нещо да се направи, а не само да се говори и да се отчитат негативни статистики. Защото, температури от порядъка на 48 градуса по Целзии са ежедневие. Това за пореден път стана ясно и на проведената поредна среща на върха за климата COP в Баку. Малките страни не искат приказки, а действия и повече финансиране.

"Стояли ли сте някога при температура от 48 градуса на сянка?", пита риторично повреме на интервю от азербайджанската столица Умар представителят на страната Гаджи Сумаила Сумаила и преди обзорите и годишните статистики на институти и НПО-та напомня на света, че 2024 г. я е усетил на плещите си като незапомнено горещца, а всяка помощ, долар е „на живот и смърт“.

"Електричеството вече не работи, дърветата и културите умират. Чувствате се напълно изтощени", казва Сумаила, който е директор по изменението на климата в Министерството на околната среда, рибарството и устойчивото развитие.

Веднага след упостошителната жега ни залива потоп с последващи незапомнени наводнения. Това са най-тежките, които някога страната е виждала. Стотици жертви и щети за милиони долари. Пари, които Чад няма. "Ние сме една от най-бедните страни в света. На всичкото отгоре по границите ни се водят войни", казва Сумаила. Той заявява, че страната се нуждае от технологии, които могат да помогнат да стане по-устойчива на климатични бедствия. Като например по-добри системи за предупреждение. Чад се нуждае от 5 милиарда долара за националната стратегия за климата.

За да направи това, страната се обръща към богатите страни, които имат голям дял от глобалните емисии на парникови газове и следователно изменението на климата. "Всяка година на тази среща на върха чуваме големи обещания, но нищо не се случва. Време е да превърнем разговорите в действия", казва директорът.

Към картината на нуждаещите се медиите разказаха тази година и за климатичната трагедия в Пакистан и нейните опустошителни мусони. С всеки мусон пакистанците затаяват дъх, заявява Фара Наурийн е директор на Mercy Corps Asia, неправителствена организация, посветена на климатичната справедливост в региона.

Наводненията също са новата реалност в Пакистан. През 2022 г. "Когато видите нещо подобно със собствените си очи, осъзнавате колко сериозен е климатичният проблем", казва Наурийн.

Две години по-късно страната все още се опитва да се изправи на краката си, но процесът е бавен. "Водата може да е изчезнала, но въздействието не е." Освен това остава да видим дали това ще се случи отново, защото с всеки мусон страната затаява дъх.

Наурийн нарича подкрепата за климата под формата на заеми "несправедлива" и "икономически неустойчива".

"В резултат на това бедните страни само ще затайват в дългове." Затова тя се застъпва за дарения, така че развиващите се страни да могат да защитят гражданите, без да увеличават дълговото бреме. "Нямаме полза от половинчати ангажименти. Искаме да бъдем взети на сериозно."

Страни като Пакистан, Чад и Нару вече са се уморили от големи обещания, искат от големите държави най-после нещо да се случи, да бъдат водени, чути, а не отново забравени до следващия COP този път в Бразилия.

Разочарованието на малките

И след поредната среща на върха за климата малките страни по света останаха с горчив привкус и разочарование. Техните представители бяха изчислили, че ще са необходими 1,3 трлн. долара годишно за борба с непосилните горещини, мусони, бури и екстремни климатични явления. Получиха обаче едва 300 милиарда. И тези пари бяха договорени с много мъка, компромиси и дебати, което накара новия климатичен еврокомисар и представител на ЕК Вонке Хукстра да признае, че цялата конференция е била на „ръба на провала“.

[Bloomberg TV Bulgaria](#)

✓ ЕЦБ се надява да достигне целта за инфлация от 2% през 2025 г., каза Лагард

Целта на Европейската централна банка за инфлация от 2% е постижима и е близко, според президента Кристин Лагард. „Постигнахме значителен напредък през 2024 г. в намаляването на инфлацията и се надяваме, че 2025 г. е годината, в която сме на целта, както се очаква и както е планирано в нашата стратегия“, каза тя във видео, публикувано на X в сряда. „Разбира се, че ще продължим усилията си, за да гарантираме, че инфлацията се стабилизира устойчиво при тази средносрочна цел от 2%.“

Растежът на потребителските цени в еврозоната се забави през миналата година и падна под целта на ЕЦБ през септември, въпреки че през последните месеци отново се повиши и Лагард предупреди, че ще се колебае около сегашното си ниво в близко бъдеще.

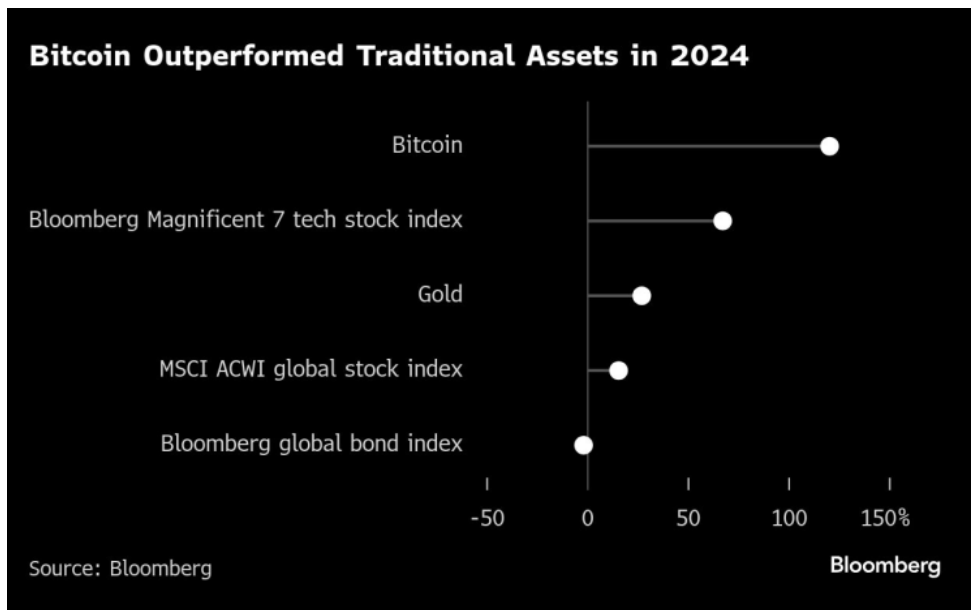
Все пак това забавяне позволи на политиките да намалят лихвените проценти четири пъти с по 25 базисни точки, а икономистите прогнозираят още четири намаления до юни.

Описвайки графика на ЕЦБ за 2025 г. като „голяма тежка програма“, Лагард също подчерта преразглеждането на стратегията за паричната политика на централната банка, цифровото евро и преработването на банкнотите в еврозоната, въпреки че последният проект не е планиран да бъде завършен това година.

✓ Кои бяха най-печелившите инвестиции през 2024 година

Войните в Европа и Близкия изток. Глобални политически сътресения. Безпокойство от потенциална рецесия в САЩ. Тези и други капани преследваха пазарите през 2024 г., но в крайна сметка инвеститорите, които приеха риска, пожънаха ползи. Сравнително ограничената волатилност на активите осигури основа за печалбите дотолкова, че сега въпросът е дали по-големите колебания са почти неизбежни през 2025 г. През изминалата година глобалният индекс на акциите на MSCI Inc. спадна с 2% или повече само в три дни, като на годишна база отбеляза ръст от почти 16%.

САЩ бяха двигател на ралито на акциите, особено на скока от 67% на индекса, проследяващ мегакапиталовите технологични фирми от Великолепната седморка: Alphabet Inc, Amazon.com Inc, Apple Inc, Meta Platforms Inc, Microsoft Corp, Nvidia Corp и Tesla Inc.

Биткойнът се представи по-добре от традиционните активи през 2024 г.

Според Ник Ферес, главен инвестиционен директор на Vantage Point Asset Management, това отразява „изключителна фаза на превъзходство“ за САЩ, тъй като инфлацията се охлади, Федералният резерв понижи лихвените проценти, а световната икономика избегна рецесията.

Сред другите големи играчи беше противоречивата криптовалута биткойн, която поскъпна с малко над 120% и проби 100 000 долара за първи път заради подкрепата на новоизбрания президент Доналд Тръмп за цифровите активи. Златото, потвърденото средство за съхранение на стойността, отбеляза скок от 27% - най-големия от 14 години насам - тъй като централните банки и други лица потърсиха хеджиране за множеството геополитически и икономически заплахи.

Графиките по-долу отразяват представянето на инвестиция от 10 000 долара през 2024 г. в някои от най-значимите активи.

Крипто завоят на Тръмп

Залог от 10 000 долара на Dogecoin нарасна до 35 345 долара

Трейдърите се втурнаха към криптовалутите, очаквайки бум от обещанието на Тръмп да превърне САЩ в глобален стълб на сектора. Напредъкът от 253% на любимеца на множеството Dogecoin е можел да превърне залог от 10 000 долара в 35 345 долара. Подобен залог на пазарния лидер биткойн щеше да приключи с 22 046 долара. Покрай това биткойнът достигна рекордно висока стойност от 108 316 долара, преди да се отдръпне.

Технологична група с висока пазарна капитализация в САЩ

Инвестицията от 10 000 долара в Nvidia се превърна в 27 117 долара

Макар че ентузиазмът за трансформационния потенциал на изкуствения интелект издигна американския технологичен сектор като цяло, производителят на чипове Nvidia беше ясният победител сред основните имена, превръщайки 10 000 долара в 27 117 долара. За разлика от него Microsoft изостана, добавяйки 1209 долара към такава условна инвестиция.

Шоковата терапия на Милей

Инвестиция от 10 000 долара в аржентински акции се превърна в 21 377 долара

Аржентинският индекс S&P Merval е категорично най-добре представил се в група от 92 основни капиталови индекса в световен мащаб, според данни, събрани от Bloomberg. Това отразява оптимизма на инвеститорите относно усилията на президента Хавиер Милей да потисне инфлацията и да промени дългогодишния ендемичен бюджетен дефицит. Сума от 10 000 долара, вложена в показателя, би се превърнала в 21 377 долара, като се вземат предвид промените във валутата.

Злато, сребро

Инвестицията от 10 000 долара в злато нараства до 12 722 долара

Инвестициите в злато получиха тласък от покупките на централните банки - особено на Китайската народна банка и други банки от развиващите се пазари, както и от паричните облекчения на Федералния резерв и търсенето на убежище в периоди на глобално напрежение. Инвестиция от 10 000 долара в благородния метал щеше да нарасне до 12 722 долара. Среброто получи тяга от ралито на златото и щеше да повиши 10 000 долара до 12 146 долара.

Капитал

✓ Ден преди края на 2024 г. служебният кабинет предложи кръпка заради липсата на бюджет 2025

Преминаването в новата календарна година носи със себе си някои автоматични, предварително зададени промени. От 1 януари минималната заплата вече е 1077 лв., линията на бедност се покачва до 638 лв., а с това и размерът на различни социални помощи и плащания, обвързани с някое от двете числа, се вдига.

При липсата на приет бюджет за 2025 г. обаче остава неясно как се връзват сметките и предвидени ли са нужните средства за целта. А за разлика от предходните периоди, този път политическият хаос и посрещнатите на нож сметки на финансовия

министър Людмила Петкова доведоха до това, че за пръв път не са предвидени никакви специални разпоредби какво се случва до приемането на нов бюджет. Така поне на първо време оставаме единствено с предвиденото в доста общите текстове на Закона за публичните финанси (чл. 87 и следващите), които накратко казват, че нещата си продължават по инерция. При липсата на приет държавен бюджет "приходите на бюджета се събират в съответствие с действащите закони, а извършването на разходите и предоставянето на трансфери е в размер, не по-голям от размера им за същия период на предходната година, до размера на постъпилите приходи, помощи и дарения, като се отчитат влезли в сила актове на Народното събрание и на Министерския съвет, които предвиждат допълнителни или намалени бюджетни средства, и при спазване на фискалните правила по този закон и одобрените от Министерския съвет със средносрочната бюджетна прогноза фискални цели".

Тук обаче остава доста поле за тълкуване, тъй като например в закона се говори само за държавния бюджет, но не и за тези на Държавното обществено осигуряване (ДОО) и Националната здравноосигурителна каса (НЗОК). Въпреки ширещите се упреци служебният кабинет последните няколко седмици на 2024 г. не даваше адекватно обяснение и тълкуване какво следва, докато на 30 декември все пак обяви, че е решил да предложи на депутатите проект за своеобразна кръпка, носеща дългото име "Закон за събирането на приходи и извършването на разходи през 2025 г. до приемането на Закона за държавния бюджет на Република България за 2025 г., Закона за бюджета на държавното обществено осигуряване за 2025 г. и Закона за бюджета на Националната здравноосигурителна каса за 2025 г."

От 31 декември конкретните текстове са налични на сайта на парламента, като уверението на кабинета е, че с кратките осем члена на новия закон се преодолява вакуума. "С предложението законопроект се предлага правна рамка, която, от една страна, да осигури безпроблемното функциониране на държавата и общините, а от друга страна, да гарантира правата и законните интереси на гражданите, предоставяйки им правна сигурност във връзка с изплащането на възнаграждения, пенсии, социални помощи и други социални плащания, ползване на данъчни преференции и облекчения, както и извършването на други плащания. Едновременно с това предложението законопроект осигурява прилагането на специалните закони, уреждащи специфични обществени отношения, до приемането на бюджетните закони за 2025 г.", пише в мотивите към проекта. В него изрично се продължава действието на бюджетите на здравната каса и държавното обществено осигуряване, а също така се определя и ред на приоритизиране от разпоредителите с бюджетни средства, ако средствата не достигат, "като разходите за заплати и социални плащания са приоритет и се изплащат в пълен размер". Как можем да сме сигурни, че това е достатъчно и защо законовите пропуски не са отчитани от никого дълги години, докато не се наложи прилагането на тези текстове, са съвсем отделни въпроси.

Сега обаче в бързината новият закон е практически без каквато и да е оценка за въздействието му и не минава през никакво обсъждане. За сметка на това е предвидено той да действа със задна дата от 1 януари 2025 г., независимо кога бъде приет. А иначе, както се разбира, поне известно време държавата ще трябва да функционира и без кръпката, тъй като първо заседание на парламентарната бюджетна комисия е планирано чак за 7 януари, а след това законът трябва да мине и през две гласувания в зала. Дори това да стане в рамките на едно заседание, пак обнародването и влизането в сила на закона се очертава да е около средата на месеца.

✓ В какво се превръщат отпадъците

Нищо не е вечно. Освен стъклото, което може да се преражда до безкрайност, и металът, който също има безброй животи, без да губи от качествата си. Храната и зеленината стават на компост, който да обогати почвата за още храна и зеленина, както и на биогаз за енергия и електричество. Хартията също има способността да живее дълго време, променяйки формата си. Както и пластмасата, която може да се рециклира в нови изделия. Старите дрехи се превръщат в изолации в мебелната или автомобилната индустрия, а в някои заводи в чужбина и в нови дрехи. А старите дървени мебели стават на нови плоскости за нови мебели.

В света на отпадъците, в който живеем, има достатъчно технологични причини за оптимизъм. Единственото условие е отпадъците да бъдат разделени, събрани и с тях да е направено възможно най-доброто. Тази нишка в България се къса още на първите 100 метра от дома. Мрачната боклучена картина означава само едно. Има огромен потенциал за по-добро управление на отпадъците, много по-добри резултати и огромни възможности за бизнес.

Огромната битова кофа

На година битовите отпадъци в страната са над 3 млн. тона. Това поне показват данните за 2022 г., или по 475 килограма на човек. Това е покачване спрямо 2017 и 2018 г., когато са били по 407-408 годишно. Не по-малко важно обаче е какво се случва с тези отпадъци впоследствие.

От въпросните 3 млн. тона предадените за рециклиране са едва 375 хил. тона. Тоест малко над 10% при точно обратната цел - само 10% да отиват на сметище към 2030 г. Директно на депо са попаднали двойно повече - 741 хил. тона, а над 2 млн. тона са предадени за предварително третиране, т.е. минали са поне през системите за сепариране, каквито има по депата или в завода за отпадъци на София, преди по-голямата част от тях също да попаднат на депо.

Защо това е така? Съдържанието на контейнера остава в голяма степен мистерия за точната статистика. Според проучване на морфологичния състав на битовите отпадъци в страната 27.5% са рециклируемите отпадъци, т.е. фракции от хартия и картон, пластмаса, стъкло и метал, а 25% са биологичните. Това са хранителни отпадъци, както и зелените отпадъци от паркове и градини. Най-голям дял - 36%, се пада на биоразградимите отпадъци, които включват хранителни, хартиени, картонени, градински и дървесни отпадъци, както и 20% от текстилни отпадъци, 25% от отпадъците от кожи и 25% други неидентифицирани отпадъци.

Храни и зелени отпадъци

От данните се вижда, че една четвърт от отпадъците, а именно биологичните, не са обхванати от отделна система за събиране, т.е. по над 100 килограма хранителни отпадъци на година на човек. Това се признава и в стратегията за преход към кръгова икономика на МОСВ. "По отношение на хранителните отпадъци от домакинства много малка част от тях понастоящем се отклоняват от депониране, като те попадат директно в сивите контейнери", пише в документа.

Към момента специално изградената за целта инсталация за биологично третиране на отпадъци "Хан Богров" като част от завода за отпадъци на столицата остава натоварена наполовина от капацитета си. Там отиват зелените отпадъци като трева, клони, храсти, листа и др., както и хранителни и кухненски отпадъци - плодове и зеленчуци, месни и млечни продукти, сготвена и сурова храна и др. Крайният продукт е компост, който е естествен обогатител на почвата и се използва в столичните паркове и градини. Технологичните линии са две: за отпадъците от парковете и градините и за разделно събрани хранителни биоотпадъци, като от тази линия освен компост се произвежда и биогаз, който става на енергия.

От капацитет 44 хил. тона на година през 2022 г. през инсталацията са преминали 21.5 хил. тона. От тях над половината - 14 хил. тона, са зелените отпадъци и 7.4 хил. тона са хранителни, като вторите идват основно от кухни и заведения и от пазари, както и материали, негодни за консумация и преработване.

Стратегията изчислява, че с въвеждане на задължително разделно събиране на биоотпадъци от домакинствата едновременно с доизграждане на общинските системи за третиране на биоотпадъци ще се позволи оползотворяването на около 200 хил. тона. Това все още е само на хартия.

Пътят на опаковките

Малко по-ясен е пътят на опаковките, като за 2022 г. пуснатото на пазара количество е 523 хил. тона, като в тях основно влизат стъклото, хартията, пластмасата и металите.

Стъклото винаги се е радвало на широка популярност при събирането и рециклирането. Фотограф : Георги Кожухаров
Стъклото винаги се е радвало на широка популярност при събирането. То по никакъв начин не губи свойствата си при последващо преработване и може да се рециклира многократно. Отпадъчното стъкло се топи при по-ниска температура от пресните суровини и така консумира по-малко енергия при производството. Въпреки това от стъкларския завод "Рубин" отбелязват, че употребата на рециклирани стъклени опаковки е ограничена от недостатъчно количество събрано стъкло за рециклиране, както и че в България все още има нужда от по-нататъшно развитие на инфраструктурата за събиране и рециклиране.

Металът също е с устойчиви традиции в рециклирането. Подобно на стъклото след претопяване металите не губят нито от обема, нито от характеристиките си, колкото и пъти да бъдат рециклирани. Рециклирането им обаче е много по-енергоемко от добиването им от желязна руда. Но пък мините за извличане на метали са сред най-замърсяващите индустрии, а залежите са краен ресурс. Единствените метали, които не могат да се рециклират, са радиоактивните и тези със съдържание на живак или олово. Най-често срещаните метални опаковки, които попадат в контейнерите за разделно събиране, са от алуминий или стомана. Двата вида се рециклират по различни начини и се отделят едни от други с помощта на магнити. После се нарязват на малки парчета и се претопяват, като този процес също може да включва пречистване на суровината. Практически изцяло с рециклирани материали работи заводът на "Стомана индъстри" в Перник, който използва само скрап в производството си.

Макар и не с вечен живот, хартията също е сред суровините с традиции в рециклирането. "Почти всички видове хартия могат да се рециклират днес, но някои видове са по-трудни за рециклиране от други", обясняват от "Екопак". Рециклираната хартия се прави от отпадъчна хартия, смесена със свеж дървесен пулп (каша от порестата мека част от дървото). Ако хартията съдържа мастило, то трябва да се отстрани. Хартия, по която има восък, паста или е гумирана, или хартия, която е покрита с пластмасово или алуминиево фолио, обикновено не е годна за рециклиране, защото процесът е твърде скъп. Вестникарската хартия и гланцираните притурки са различни видове хартия. Гланцираните притурки имат наситено глинено покритие, което не всички хартиени фабрики приемат. Отпадъчната хартия трябва да се сортира, т.е. вестниците и кашоните не бива да са заедно, като различната по качество хартия се рециклира в различни по вид нови продукти. Старите вестници обикновено се превръщат в нови вестници, кутии за яйца или картон. Висококачествената офис хартия може да се превърне в почти всякакъв нов хартиен продукт. За разлика от другите рециклируеми материали, хартията не може да се рециклира отново и отново. Рано или късно влакната стават твърде слаби или къси, за да бъдат използвани. Ето защо при производството на нови хартиени продукти новите дървесни влакна се смесват с рециклирана хартия. Повечето кашони са смес от 50% нови и 50% рециклирани влакна.

Пластмасовите опаковки са били 148 хил. тона за 2022 г., като за разлика от хартията, метала и стъклото, са далеч по-неатраaktivни за рециклиране, като цената на virgin продуктите е ниска, а пластмасата е трудна за сортиране. Въпреки това страната има традиции и опит в рециклирането на пластмасови отпадъци, като изчисленията на МОСВ показват, че след направените през последните години значителни инвестиции в сектора капацитетът му надвишава 300 хил. тона. Тоест двойно над пуснатото на пазара. Страната е вносител на отпадъци от пластмаса за рециклиране от други страни в ЕС, като има възможност за преработка на основните категории материали - HDPE (кетчуп, шампоани и т.н.), LDPE, PP (полипропилен), PET, найлоновите торбички (PE - полиетилен).

В България има пет-шест по-големи предприятия за преработката на различни видове пластмасови опаковки и редица по-малки. Сред големите са ИТД, "Екоинвест", "Интегра пластик", "Мегапорт", "Вадиас", "Каскада". ИТД например произвежда rPET, т.е. прави от пластмасови бутилки рециклиран гранулиран материал, който се влага отново в PET бутилки. "Интегра пластик" е в нишата с най-тънките найлонови торбички, които преработва до гранули. "Екоинвест" рециклира твърда HDPE, LDPE, PP, PET. От регранулатите на компанията се произвеждат например касетки за плодове и зеленчуци за фермерите. Правят се маркучи за капково напояване, като тя рециклира старите такива до нов гранулат, тръби за строителството, контакти, столове, чували.

Опаковките от пластмасата са трудни за сортиране и тя като цяло е по-неатраaktivна за рециклиране, като цената на virgin продуктите е ниска
Фотограф : Надежда Чипева

МОСВ отчитат, че независимо от постигнатите резултати са необходими допълнителни усилия за намаляване на количествата образувани пластмасови отпадъци, като приоритет трябва да бъдат пластмасите за еднократна употреба, подобряване на разделното събиране в домакинствата, намаляване на нежеланите примеси в произвежданите и предлагани на пазара пластмасови изделия и опаковки, които затрудняват последващото им рециклиране.

Текстилт

Старите дрехи са друг проблемен отпадък, като данните на Българска асоциация кръгов текстил показват, че в страната се изхвърлят по 100 хил. тона текстилен отпадък всяка година. Специалните контейнери за текстил в България към момента са разположени на доброволен принцип по инициатива на частни компании с основен бизнес сортиране и търговия с дрехи втора употреба и към момента секторът казва, че изпитва проблеми в самоиздръжката на системата.

Процесът по разделното събиране на текстила започва през 2019 г. Броят на контейнерите е около 350, като половината са в София. Основната част от контейнерите - около 300, са на варненската "Евротекс", специализирана във вноса, сортирането и търговията на едро с дрехи втора употреба и са с бранда TechCycle. Останалите са с бранда Texaid, на "Тексайд България", дъщерна на едноименната швейцарска компания, която събира текстил за повторна употреба. След сортирането на дрехите част от тях отиват за повторна употреба. Негодните за това отиват за рециклиране. Един от вариантите е тъканите да отидат за производството на памучни парцали, които се използват в други индустрии. Друг вариант е след развлаквяване до влакна и в зависимост от състава да се използват за различни продукти от нетъкан текстил, например за изолации в мебелната или автомобилната индустрия.

Отпадъци по график или по телефон

За част от отпадъците казусът е решен с графици за събирането им от страна на общините и специализирани фирми. Това важи за нелицеприятните едрогабаритни отпадъци, които в малки обеми (когато става въпрос за голям ремонт, трябва да се извика контейнер) могат да бъдат оставени до контейнерите в деня преди извозването им по графика за района.

По линия на дървените мебели има частна инициатива за разделното им събиране от страна на "Кроношпан България". Компанията има площадки в различни градове, като тази в София се намира в "Кремиковци". След като минат през рециклиране в завода ѝ, старите мебели се влагат в производството на различни плоскости за направата на нови.

За електроуредите общините също организират график за събиране по региони, като извозване може да се случи и по заявка и безплатно. В София събирането на излязло от употреба електрическо и електронно оборудване се извършва основно от "Елтехресурс" за всички райони и от "Екобултех" за "Красна поляна" и "Овча купел".

Опасни отпадъци от домакинствата като лекарства, живак и живакосъдържащи уреди, домакински препарати и химикали, лакове и бояджийски материали, мастила, както и всички видове опаковки с някой от техните знаци подлежат на специализирано събиране. Те също се събират по график, като може да се заяви и извозване на опасни отпадъци от адрес за количества минимум 1 кг.

Батериите пък трябва да попаднат в съдовете за събиране на батерии, които се намират в търговски и административни сгради. Отново всяка община има график, по който ги изхвърля.

Cross.bg

✓ Теми и гости в сутрешните блокове на телевизиите

БНТ, Денят започва"

- Тема: Въпросителните в началото на годината - политическа стабилност или нови избори?л Политическите прогнози на Андрей Райчев, Стойчо Стойчев и Елена Дариева
- Тема: Геополитическата карта през 2025-та - мир или нови конфликти по света?;Гост - Журналистът Георги Милков
- Тема: Ползи и предизвикателства пред сигурността след пълноправното влизане на България в Шенген -; Коментар на Тихомир Безлов

БТВ, "Тази сутрин"

- Тема: Продават ли се опасни стероиди на подрастващите
- Тема: Кога ще изпадат обезщетенията на лишените от ток от аварията?

Нова телевизия, „Здравей България"

- Тема: Добре дошли в Шенген! На живо от границите с Гърция и Румъния - как ще се осъществява свободното преминаване?
- Тема: Икономика 2025: Какво ще се случи с доходите ни през новата година, ще растат ли цените и какви са рисковете заради липсата на нов бюджет?
- Тема: Да се появиш на бял свят с фойерверките в празничната нощ. Кои са новородените, претенденти за бебе на годината?
- Тема: Нова година - нов коктейл от вируси. Дойде ли пикът на грипа и как да се пазим - Съветите на проф. Тодор Кантарджиев.

✓ Преглед на печата

Водещи заглавия на първите страници

в. 24 часа - Над 812 000 пенсионери ще са официално бедни през 2025 г.

в. Труд - Честита новата по-скъпа година!

в. Труд - Преговорите текат гладко, изборите предстоят

в. Труд - Българите се юрнаха на шенгенско кафе в Гърция

в. Телеграф - Сурвакат ни с по-скъп ток, вода и газ

Водещи заглавия на вътрешните страници

в. 24 часа - Без проверки от Гърция до Финландия и от България до Португалия

в. 24 часа - Ток, газ и хляб поскъпват

в. Труд - Печалбата на банките е намаляла с 32 млн. лева

в. Телеграф - Държавници и политици желаят мир и благоденствие

Водещи интервюта

в. 24 часа - Мариана Тодорова: Преодоверяването на технологиите води до загуба на човешки знания, а те са ключът към пробиви

в. Труд - Патриарх Даниил: Христовата любов помежду ни дава сили

в. Телеграф - Илиан Илиев: Научих се да не съжалявам за нищо

Водещи анализи

в. 24 часа - Нова година - нови опорки - нова България

в. Труд - «Отдавайте кесаревото кесарю, а Божието Богу»

в. Телеграф - Сурва, весела, ама друг път

Всички досегашни броеве на "ЕЖЕДНЕВЕН МЕДИЕН МОНИТОРИНГ" от началото на 2023 г. до днес може да намерите на адрес: <https://bica-bg.org/bg/14/medii.htm> В секция МЕДИИ/ЕЖЕДНЕВЕН МЕДИЕН МОНИТОРИНГ на уебсайта ни е запазен и пълен архив.